

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

Ministerie van Financiën
De staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane
Postbus 20.201
2500 EE DEN HAAG

Geachte mevrouw De Vries,

Wij constateren dat de in het voorjaar van 2021 aangekondigde regelingen binnen de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire (hierna: kot-affaire) er nog niet zijn. En dat het herijkingsproces nog niet is afgerond.¹ Hierdoor krijgen kinderen en volwassenen nog steeds niet de hulp die zij nodig hebben om hun leven weer op de rit te krijgen.

Wij roepen u dringend op meer snelheid te maken met de uitvoering van, in het bijzonder de kindregeling, de regeling voor ex-partners en het herijkingsproces. Ook roepen wij u op meer snelheid te maken met de afhandeling van bezwaarzaken.

De herstelregelingen zijn nog niet in werking getreden, doordat de integrale herstelwet (Wet hersteloperaties Toeslagen) er nog niet is. Deze herstelwet moet de noodzakelijke wettelijke basis leveren voor de nieuwe regelingen en deels ook voor de herijking. De verwachting bij de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (hierna: UHT) is dat de wet op zijn vroegst in december 2022 in werking kan treden.

Naast bovengenoemde vertragingen zien wij dat er nog steeds klachten/signalen binnenkomen over de behandelduur van bezwaarprocedures. Dit draagt ook niet bij aan een spoedig (financieel) herstel voor de ouders. Hieronder lichten we onze zorgen nader toe.

Kindregeling

Circa 95.000 kinderen van gedupeerde ouders zijn door de kot-affaire op meerdere terreinen geschaad die belangrijk zijn voor hun ontwikkeling. Om dit (deels) te compenseren, hebben zij (financiële) hulp nodig. Hierbij is snelheid geboden. Langer wachten kan voor meer achterstand/schade zorgen. En sommige ontwikkelingen kunnen tijdens een (snel naderend) volwassen leven niet meer worden ingehaald.

Om zo snel mogelijk te werken aan het herstel van de ontwikkeling van de getroffen kinderen doen wij de volgende aanbevelingen:

- stuur – gelet op de impact die de kot-affaire ook heeft op de rechten van kinderen – aan op een spoedbehandeling van de herstelwet bij alle partijen die betrokken zijn bij de totstandkoming daarvan;
- verricht in de tussentijd zoveel mogelijk voorwerk, om een snelle uitkering van de tegemoetkoming aan de kinderen mogelijk te maken zodra de herstelwet in werking treedt;

¹ De herstelregelingen zijn onder meer bedoeld voor gedupeerde kinderen, ex-partners en voor gedupeerden van andere soorten toeslagen: huur, zorg en kindgebonden budget. De herijking is gericht op de hersteloperatie van de kot-affaire zelf.

Pagina 1 / 3

Datum
22 april 2022

Onderwerp
Voortgang hersteloperatie
kinderopvangtoeslagaffaire

**Nationale ombudsman
Kinderombudsman**
Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

T 070 356 35 63
post@nationaleombudsman.nl

www.nationaleombudsman.nl
www.kinderombudsman.nl

*De Kinderombudsman
is onderdeel van de
Nationale ombudsman*

- zorg ervoor dat de financiële tegemoetkoming voor de kinderen enkel en alleen ten goede komt aan het kind zelf. Ook in het geval van minderjarige kinderen is het van belang dat zij, uit oogpunt van herstel, onder professionele begeleiding zelf de keuze kunnen maken over hoe ze het geld willen besteden.

Pagina 2 / 3

Ons dossiernummer

In juni 2021 hebben de gedupeerde kinderen uit het kindpanel in een aantal aanbevelingen aangegeven dat zij naast geld ook andere zaken nodig hebben om hun leven op de rit te krijgen.² Als voorbeelden noemden zij hulp op het gebied van fysieke en mentale zorg, onderwijs en huisvesting. Op 13 december 2021 heeft de Kinderombudsman uw ambtsvoorganger een brief gestuurd waarin ze haar zorgen uitte over het uitblijven van de uitvoering van deze aanbeveling.³ Ook hiervoor geldt namelijk dat, hoe langer er wordt gewacht met het geven van deze hulp, hoe blijvender de schade aan de ontwikkeling van deze kinderen zal zijn. Alhoewel er sindsdien kleine stapjes gezet worden in de uitvoering van de aanbeveling, roepen wij u op ook dit proces te bespoedigen en niet te beperken tot het aanbod van maatschappelijke dienstplicht.

Het herijkingsproces

De Nationale ombudsman riep in zijn klachtenmonitor van 11 oktober 2021 al op om snel voortgang te maken met de voorgestelde herijking van het herstelproces dat beter voorziet in de persoonlijke behoefte van ouders en voor sommige ouders sneller is.⁴ Tot op heden heeft er echter nog geen besluitvorming over de herijkingsvoorstellen plaatsgevonden.

Alhoewel de UHT bezig is om het proces te verbeteren en te versnellen, is daar voor de gedupeerde ouders nog weinig van te merken. Wij krijgen nog steeds signalen van ouders en advocaten over de lange duur van de herstelprocessen en daarnaast het gebrek aan informatieverstrekking door de UHT. Daarom is het zaak om nog voor de zomer te starten met zoveel mogelijk van de nieuwe werkwijzen, zodat ouders daadwerkelijk in de praktijk iets kunnen gaan merken van een verbeterde hersteloperatie. En waar mogelijk niet te wachten op de inwerkingtreding van de herstelwet.

Ex-(toeslag)partnerregeling

Wij ontvangen al langere tijd signalen van ex-partners die zich in de steek gelaten voelen door de UHT. Er zijn ex-partners die met hoge schulden kampen. Een moratorium is er voor deze groep van tussen circa 9.800 ouders niet.⁵

Uit de tiende voortgangsrapportage blijkt dat de ex-partnerregeling nog niet wordt opgenomen in de herstelwet.⁶ Zij moeten daardoor nog veel langer op een regeling wachten. Dit brengt grote onzekerheid en spanningen mee voor deze groep. Het voelt voor deze ouders oneerlijk dat zij voorlopig geen compensatie van de UHT krijgen en dat hun exen al (wel) geld hebben ontvangen.

² Zie: Leven op de Rit van 9 juni 2021: https://490818c4-3b03-458d-9719-dcf20fdce970.filesusr.com/ugd/d0b67a_555391e6b2ab4a209e20a683ef5d3978.pdf.

³ Zie: <https://www.kinderombudsman.nl/nieuws/zorgen-over-uitblijven-vervolgacties-na-advies-kindpanel-toeslagenaffaire>.

⁴ Zie: www.nationaleombudsman.nl/system/files/bijlage/Monitor%20klachtbehandeling%20UHT.pdf; Rapportage van de Nationale ombudsman met de titel "Klacht gegrond, maar geen oplossing". Publicatienummer: 2021/117.

⁵ Een moratorium dat bepaalt dat gedurende een bepaalde tijd geen (actieve) invorderingsmaatregelen door schuldeisers worden gedaan.

⁶ Kamerstukken II 2021-2022, 31066, nr. 1003, bijlage: Tiende voortgangsrapportage hersteloperatie toeslagen, blz. 39 en 40.

Bezwaarproces

De Nationale ombudsman krijgt al geruime tijd van ouders en advocaten klachten/signalen over de overschrijding van de wettelijke termijn die geldt voor een beslissing op bezwaar. Wij hebben hiervoor al vele malen aandacht gevraagd bij de UHT. Op dit moment wordt in bijna 700 gevallen de wettelijke bezwaartermijn overschreden.⁷ Ouders dienen daarom vaak een ingebrekestelling in. De bevestiging en behandeling daarvan duren ook langer dan de wettelijke termijn voorschrijft. Veel ouders gaan in bezwaar tegen de beslissing op hun compensatieverzoek (de integrale beoordeling), omdat zij die niet begrijpen of de beslissing niet vertrouwen. Daarnaast zijn niet altijd alle toeslagjaren bij de integrale beoordeling betrokken. Dan moet in bezwaar alsnog het desbetreffende jaar door de UHT worden beoordeeld. Dit leidt tot vertraging in het bezwaarproces. Verder weten ouders niet altijd hoe het totaalbedrag precies is berekend. Ook vertrouwen zij er vaak niet op dat alle relevante documenten zijn meegenomen. Daarom vragen zij hun gehele dossier op bij de UHT. Het aanleveren van complete dossiers door de UHT kan jaren duren. Dit heeft weer vertraging van de bezwaarbehandeling tot gevolg. Daar komt bovenop dat de UHT geen concrete indicatie kan geven over wanneer de daadwerkelijke behandeling van een bezwaarschrift gaat beginnen. En UHT informeert de ouders vrijwel niet over de status van hun bezwaar.

De Nationale ombudsman maakt zich grote zorgen over de voortvarendheid in de afhandeling van bezwaren en over het gebrek aan informatieverstrekking daarover door de UHT. Wij zullen daarom de komende periode met de bij het bezwaar betrokken partijen in gesprek gaan om de knelpunten te bespreken. In die gesprekken zullen wij ook de aanpassingen ter verbetering van het bezwaarproces – zoals voorgesteld in de tiende voortgangsrapportage – bespreken.⁸

Onze derde klachtenmonitor

De Nationale ombudsman is voornemens in juli de derde rapportage monitor over de klachtafhandeling bij UHT te publiceren.

Tot slot

Een afschrift van deze brief sturen wij ook aan de vaste Kamercommissies voor Financiën van de Eerste en Tweede Kamer. Onze contactpersoon bij uw organisatie (mevrouw) ontvangt eveneens dit bericht. Deze brief is openbaar en te vinden op www.nationaleombudsman.nl en www.kinderombudsman.nl.

Met vriendelijke groet,

De Nationale ombudsman,

De Kinderombudsvrouw,

Reinier van Zutphen

Margrite Kalverboer

⁷ Het eerste lid van artikel 7:10 in verbinding met artikel 7:13 Algemene wet bestuursrecht. De gemiddelde doorlooptijd van een bezwaar bij de UHT bedraagt 52 weken en de wettelijke termijn is ten hoogste 18 weken.

De UHT vraagt advies aan de Bezwaarschriftenadviescommissie hersteloperatie toeslagen.

⁸ Blz. 21-23. Het streven van de UHT is dat in december 2023 95% van de bezwaren binnen de wettelijke termijn wordt behandeld.